

Az archetipikus csövigyerek-banda: Ramones

Többé-kevésbé mindenkinek megvan az egy vagy több életre szóló esete. Az én LEG-eim között a legeslegesebb a RAMONES. Amikor 1976 végén az Újvidéki Rádióba megérkeztek az első punk lemezek (Sex Pistols, Patti Smith Group, The Clash, Dr. Feelgood, The Stranglers, Ramones), mindjárt lecsaptam rájuk – megéreztem, tudtam, hogy ez az, ami nekem kell, ez az én zeném. A *Judy Is A Punk* szédületes tempója egyből kiakasztott. Igen, „szerelem első pillantásra” volt, vagy operettmagyarul: szerelem első vérig. A Ramones számaival való találkozás alapélmény volt. Reménytelen, boldog szerelem, hiszen csak metafizikai viszonzásról beszélhettünk. Ez a zene soha nem hagyott cserben, soha nem volt hozzám hűtlen, soha nem okozott fájdalmat. A legnehezebb pillanatokon segített, lendített át. Szilárd pont az életemben. A nők jöttek-mentek, s mára az otthonomból és a munkahelyemről is elüldöztek. Azon az 1991-es novemberi napon, amikor még katonai engedély nélkül távozhattam a szerb birodalomból, a Ramones-kazetták ott lapultak a poggyászsomban.

Egy ilyen elfogult vallomás után illene valamit mondani a zenekarról, s nem utolsósorban a zenéről, amit játszanak _ hisz erre felé nem sok szó esett róluk. A legjelentősebb magyar rock-kritikusok ugyan számon tartják őket, de a tömérdek lapban s a rádiókban szinte semmit sem találni róluk. Egyszóval: siralmas állapot. Mintha depressziós lenne ez az ország zeneileg.

We're A Happy Family

A Ramones 1974-ben alakult. Kezdetben három queens-i fiú, John Cummings, Douglas Colman és Jeffry Hyman alkotta. Johnny és Dee Dee gitáron játszott, míg Joey dobolt. Thomas Erdelyi menedzserként szorgoskodott, de aztán átvette a dobokat Joey-től, aki előrement énekesnek. A srácokat megigézte a T. Rex és a Slade muzsikája, olyannyira, hogy elhatározták, ők is megpróbálnak valami hasonlót. Lesújtónak vélték az amerikai rockberkeket. Sehol semmi kalandvágy, energia, izgalom. Tény, hogy a hippi és többi progresszív törekvés a hetvenes évek közepére kifulladt. Az átlag amerikai pop és rock produkció egy nagy sáros, zavaros, bűdös mocsárra hasonlított, mintha eldugult volna a kanalizáció.

A csoport neve Paul McCartney-től származik, aki a Silver Beatles hamburgi koncertjein a Paul Ramone álnevet használta. Az adatot Dee Dee bányászta ki, és az ő ajánlatára vették fel mindnyájan a Ramone vezetéknévét. Első fellépésüket a New York-i CBGB klubban tartották, ahol kezdetben öt-hat, majd húsz-harminc embernek játszottak, amíg nem vált ismertté a nevük.

1976-ban szerződöttette őket a független Sire kiadó. Egy hét alatt rögzítették debütáns, fenomenális, a rock'n'roll történetében is kiemelkedő korongjukat. Ez a korong teljesen új hangzást jelentett akkortájt, szinte egyetlen rock and roll együttes sem alkotott azelőtt ehhez hasonlót. Másfél vagy két perces, frenetikus gyorsaságú, de fülbemászó dallamú számok váltották egymást lankadatlan hévvel. Dionüszoszi életöröm, erőteljes lendület, vitalitás jellemezte őket. Dalszövegeiket az utcán, az aluljáróban, gyorsétkezdékben, metróban és hasonló helyeken szedték fel.

Az első nagylemez sikere után továbbra is hihetetlen tempóban folytatták. 1978-ban már az ötödik albumuk jelent meg. (A *Ramones* címűt a *Leave Home*, a *Rocket To Russia*, majd a *Road To Ruin* követte, de közben megjelent minden időköz legjobb koncertalbuma, a legendás *It's Alive*.) Johnny Ramone nyilatkozta az egyik interjúban: „Mi nem vagyunk art-rock vagy boogie zenekar.

Sok minden hatással volt ránk, de csak a hard-rock és bubblegum music hatását ismerjük el.” – A bubblegum az amerikai szórakoztató zene egyik legismertebb alfaja volt. Triviális témákat dolgozott fel szegényes eszközökkel. A Ramones tevékenysége lényegében ezt a stílust revalorizálta. Az utcasarki ácsorgás, a csavargás és a jukeboxok „filozófiája” mögött valójában sötét komorság, az amerikai álom árnyoldala rejtőzködött.

A Ramones a rock and roll Diesney-je. Semmit se lehet hozzáadni vagy elvenni belőle, hogy jobb legyen. A Ramones-zenének nem volt előzmény. Elsőnek indultak el azon az úton, még ma is lehet járni. A Ramones az amerikai posztmodern hi-tech kultúra csúcsterméke, s egyben a rock-zenében is beteljesedett „camp” legragygóbb példája. A „camp” eljárás lényege Susan Sontag szerint az, hogy az emocionális beleérzés és az ironikus távolságtartás egyszerre van jelen.

Már csak egy legény

Johnny Ramone már túl beteg volt ahhoz, hogy részt vegyen a banda alakulásának harmincadik évfordulójára rendezett vasárnapi emlékkoncerten, s 2004. szeptember 15-én, 55 éves korában meghalt prosztatarákban. Így a Ramones együttesből már csak az 52 éves Tommy Ramone - polgári nevén Erdélyi Tamás él.

A rendkívül népszerű, műfajteremtőnek tartott amerikai punkbanda tagjai közül Johnny volt a harmadik, aki viszonylag rövid időn belül távozott az élők sorából. Először Joey (Jeff Hyman), az együttes frontembere és lelke halt meg nyirokmirigy rák következtében 2001. április 15-én. Egy évvel később Dee Dee Ramone (Douglas Colvin basszusgitáros, énekes és dalszerző követte – őt a kábítószer vitte el június 5-én. Egyikük sem volt még ötven éves.

Johnny Ramone-t (John Cummings-ot), aki a banda alapító tagja és egyik szerzője volt, Los Angeles-i otthonában érte a halál álmában, családjá és barátai körében. Johnny Ramone évek óta viselte több-kevesebb türelemmel betegségét, az idén nyáron a Cedars-Sinai Medical Centerben ápolták. Arturo Vega, aki éveken át volt a társulat művészeti vezetője, azt mondta Johnnyról, hogy kulcsfontosságú személyiség volt az együttesben, ő volt az, aki összefogta a banda érdekeit és dolgait.

A Ramones, a punk élenjáró társulata 1996-ban szűnt meg és éppen Dee Dee (a legkreatívabbnak tartott Ramone) halálának évében került a rock and roll halhatatlanjai közé. Az eredeti tagok közül már csak a magyar származású, Budapesten született, 52 esztendő Tommy Ramone (Erdélyi Tamás) él, aki az együttes dobosa és menedzsere volt a hetvenes években. A Ramones ismertebb dalai közé tartozott a *Beat On The Brat*, a *Blitzkrieg Bop*, a *Rockaway Beach*, a *53rd & 3rd*, az *I Wanna Be Sedated*, a *Now I Wanna Sniff Some Glue*, a *Teenage Lobotomy*, a *Sheena Is A Punk Rocker*, a *Cretin Hop* stb. Zenéjük az ötvenes-hatvanas évek rock and rollját tekintette ősforrásnak. Számaik dallamvilága nem volt túlságosan bonyolult, a ritmust az örületig pörgették. Listára viszonylag gyakran kerültek a számaik, de a Top 40-ben ritka vendégek voltak, bár a Billboard élmézőnyéig jutott például a *Pet Semetary* és a *Poison Heart* is. Összesen tizennégy szerzői lemezük, hat koncertalbumuk valamint számtalan kompiláció látott napvilágot zenezámaikból.

Meglehetősen „őrült és szakadt” rajongótábor kísérte őket koncertjeiken. Öltözékük fontos kelléke volt a biztosítótű és más hasonló csecsebecse, ami „normális” emberek számára nehezen elviselhető. Törzshelyük New Yorkban, a CBGB nevű újhullámos klubban volt. A Ramones a kilencvenes évek amerikai együtteseinek közül a Green Dayre, a Nirvanára és az Offspringre hatott, de nagyra tartották őket a The Clash, a Motorhead és a Metallica együttes tagjai is.